

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН ХОНГОР СУМЫН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН ТОГТООЛ

... оны ... сарын ... өдөр

Дугаар

Буурал

**ОРОН НУТГИЙН САНГ БҮРДҮҮЛЭХ, ЗАХИРАН ЗАРЦУУЛАХ,
ТҮҮНД ХЯНАЛТ ТАВИХ ТУХАЙ ЖУРАМ**

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2, 48 дугаар зүйлийн 48.1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Орон нутгийн санг бүрдүүлэх, захиран зарцуулах, түүнд хяналт тавих тухай журмыг хавсралтаар баталсугай.

2. Орон нутгийн санг бүрдүүлэх, захиран зарцуулах, түүнд хяналт тавих тухай журмыг мөрдөж ажиллахыг сумын Засаг дарга (Т.Атархишиг)-д, журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын Төсөв эдийн засаг, дэд бүтэц, хөрөнгө оруулалтын хороо (Г.Амарсанаа)-нд үүрэг болгосугай.

ГАРЫН ҮСЭГ

Н.ГАНБААТАР

Дархан-Уул аймгийн Хонгор сумын Иргэдийн
Төлөөлөгчдийн Хурлын 202... оны сарын
..... өдрийн ... хуралдааны дугаар
тогтоолын хавсралт

ОРОН НУТГИЙН САНГ БҮРДҮҮЛЭХ, ЗАХИРАН ЗАРЦУУЛАХ, ТҮҮНД ХЯНАЛТ ТАВИХ ТУХАЙ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Орон нутаг хуульд заасан өөрийн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг дэмжих зориулалт бүхий төсвийн бус хөрөнгөөс бүрдсэн орон нутгийн хөрөнгийг төлөвлөх, бүрдүүлэх, захиран зарцуулах, гүйцэтгэлийг тооцох, түүнд хяналт тавихад энэхүү нийтлэг журмыг мөрдөнө.

1.2. Урьдчилан төлөвлөн нарийвчлан тооцож төсөвт тусгах боломжгүй хүчин зүйлээс шалтгаалан төсвийн жилийн явцад шаардагдаж болзошгүй төсвийн зардлыг нөхөн санхүүжүүлэх, тухайн шатны Засаг даргаас хуулиар олгогдсон бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлэх, орон нутгийн чиг үүрэгт хамаарах аливаа үйл ажиллагааг дэмжих болон төсвийн бус орлогын эх үүсвэрийг санаачлан бүрдүүлэхэд уг сангийн зорилго оршино.

Хоёр. Орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангийн төлөвлөлт, зориулалт

2.1. Орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих санг байгаль, цаг уурын болзошгүй өөрчлөлтийн талаарх судалгаа, урьдчилсан таамаглал, цаашдын төлөв, орон нутгийн төсвийн орлогын боломж, чадавхийг харгалзан тухайн жилийн төсөвт урьдчилан төлөвлөж тусгах боломжгүй дор дурдсан арга хэмжээг санхүүжүүлэхэд зориулан төлөвлөнө. Үүнд:

2.1.1 хүчтэй цасан болон шороон шуурга, ган, зуд, үер, газар хөдлөлт, цөлжилт, гал түймэр, хүн, мал, амьтны болон ургамлын гоц халдварт өвчин, хортон мэрэгчид тархах зэрэг байгалийн гамшигт үзэгдлийг даван туулах;

2.1.2 үйлдвэрлэл, технологийн горим зөрчигдсөнөөс барилга байгууламж, шугам, сүлжээ, тоног төхөөрөмж эвдрэх, тээврийн хэрэгсэл сүйрэх, цацраг идэвхит болон химийн хорт бодис алдагдах зэрэг техникийн холбогдолтой томоохон осол гарсан тохиолдолд түүнийг таслан зогсоох, хохирлыг арилгах;

2.1.3 төсвийн жилийн явцад шинээр батлагдсан хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах нэмэлт зардлыг санхүүжүүлэх;

2.1.4 Төсвийн жилийн дундуур шинээр ашиглалтад орсон барилга, байгууламжийн үйл ажиллагааны болон ашиглалтын зардлыг санхүүжүүлэх;

2.1.5 урьдчилан тооцох боломжгүй, цаг үеийн шинжтэй зарим асуудлыг шийдвэрлэхэд шаардагдах зардал /төсөвт тусгагдаагүй гадаад, дотоодын зочин төлөөлөгчдийг хүлээн авахтай холбогдсон зардал, олон улсын болон улс, орон нутгийн чанартай уралдаан тэмцээнд оролцоход санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх зардал гэх мэт/;

2.1.6 төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой байгууллагуудаас тавьсан санал хүсэлтийг шийдвэрлэх;

2.1.7 Орон нутгийн бүтээн байгуулалт, хөрөнгө оруулалтын төсөл арга хэмжээг санхүүжүүлэх;

2.1.8 Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлт, гарааны бизнесийг дэмжих төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэх;

2.1.9 Сумын тэгш ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэх зардлыг санхүүжүүлэх;

2.1.10 Газар тариалан эрхлэх, ойжуулалтыг бий болгоход санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх;

2.2.11 Цөлжилтийг бууруулах төсөл арга хэмжээг санхүүжүүлэх;

2.2.12 Хадлан, тэжээл бэлтгэх иргэн, аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааг дэмжихэд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх;

2.2.13 Орон нутагт нэн шаардлагатай мэргэжилтэй боловсон хүчин бэлтгэхэд сургалтын төлбөрийг санхүүжүүлэх, орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажиллаж амьдрахад шаардагдах дэмжлэг үзүүлэх;

2.2.14 Аймаг, орон нутгийн нэрийг тив, дэлхий, улсын хэмжээнд гаргасан иргэдийг шагнах, урамшуулах, хүндэтгэл үзүүлэх;

2.2.15 Тэгш ой тохиож байгаа байгууллагуудад санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх;

2.2.16 Түрээсийн болон хямд өртөгтэй орон сууц төсөл хэрэгжүүлэх;

2.2.17 Жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдэд дэмжлэг үзүүлэх, зээлийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх;

2.3. Орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангийн хэмжээ болон зориулалтыг тухайн шатны Иргэдийн төлөөлөгчдийн Хурлаар нийт дүнгээр нь батална.

2.4. Орон нутгийн сангийн хөрөнгийг орон нутгийн төсвийн бүрэлдэхүүн хэсэг болгон батлах бөгөөд дараах зориулалтаар ангилна.

- 2.4.1. Байгалийн гамшиг, ослын үр дагаврыг арилгах
- 2.4.2. Гоц халдварт өвчний голомтыг арилгах, тархалтыг хязгаарлах
- 2.4.3. Баяр, наадмын зардал
- 2.4.4. Мал тооллого
- 2.4.5. Болзошгүй зардлын нөөц

Гурав. Орон нутгийн санг зарцуулах шийдвэр

3.1. Орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих санг зарцуулах шийдвэр нь сумын Засаг даргын захирамж байна.

3.2. Орон нутгийн сангаас хөрөнгө гаргах тухай шийдвэрт заагдсан хөрөнгийн нийт хэмжээ нь тухайн жилийн орон нутгийн төсөвт батлагдсан орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангийн нийт дүнгээс хэтрэхгүй байна.

Дөрөв. Орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих санг санхүүжүүлэх, гүйцэтгэлийг тооцох

4.1. Орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангаас зардал гаргах зайлшгүй шаардлага гарсан нөхцөлд хариуцан гүйцэтгэх байгууллага, ажилтан нь уг арга хэмжээг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө, төсвийг зардлын зүйлээр хийсэн дэлгэрэнгүй тооцооны хамт саналаа **тухайн шатны Засаг даргын Тамгын газрын Санхүү, төрийн сангийн хэлтэст ирүүлнэ.**

4.2. Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс ирүүлсэн төслийг холбогдох хууль тогтоомж, заавар, журам болон тухайн үеийн зах зээлийн үнэ ханштай нийцэж байгаа эсэх, уг арга хэмжээ, төсөлд орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангаас хөрөнгө гаргах зайлшгүй шаардлагатай **эсэхийг хянан үзэж, холбогдох газар, хэлтсээс санал авч** хянуулан Засаг даргын захирамж гаргуулна.

4.3. Засаг дарга шаардлагатай гэж үзвэл орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангаас хөрөнгө гаргах асуудлыг Засаг даргын зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлэж болно.

4.4. Засаг даргын захирамжийг үндэслэн **Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс санхүүжилтийг олгоно.** Санхүүжилтийг уг арга хэмжээ, төслийн хэрэгжилтийн онцлог, үе шатны ажлын гүйцэтгэлтэй уялдуулан бүрэн болон хэсэгчлэн олгож болно. Хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ, төслийн онцлогоос шалтгаалан эхний ээлжинд зарим бэлтгэл ажил /материал, түүхий эд бэлтгэх гэх мэт/ хийгдэх бол урьдчилгаа олгож болох бөгөөд урьдчилгааны хэмжээ нийт зардлын 60 хувиас хэтрэхгүй.

4.5. Тухайн арга хэмжээ, төслийг хариуцан гүйцэтгэж байгаа байгууллага, ажилтан хөрөнгийн зарцуулалтын тайланг уг арга хэмжээг хэрэгжүүлж дууссанаас

хойш 15 хоногийн дотор гаргаж, **тухайн шатны** Засаг даргын Тамгын газрын **Санхүү, төрийн сангийн хэлтэст ирүүлнэ.**

4.6. Зардлын тайланг гаргахдаа уг арга хэмжээг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө, төсөвтэй зэрэгцүүлэн гаргаж, байгууллагын дарга, нягтлан бодогч нар гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан байхаас гадна үндсэн баримтын нэг хувийг хавсаргана.

4.7. Орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангийн эх үүсвэрээр хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээ, төслийг хариуцан гүйцэтгэх байгууллага нь зардлыг зохих шийдвэрт заасан хэмжээнээс хэтрүүлсэн тохиолдолд тухайн төрийн сангаас нэмэлт санхүүжилт олгохгүй, харин хэмнэлт гарсан бол төсвийн холбогдох дансанд эргүүлэн шилжүүлнэ.

Тав. Орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангийн эх үүсвэр

5.1. Орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангийн орлого нь дараах эх үүсвэрүүдээс бүрдэнэ. Үүнд:

5.1.1 Орон нутгийн өмчит болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн тухайн жилийн үйл ажиллагааны цэвэр ашгийн 20 хүртэл хувь;

5.1.2 Гадаад улс, олон улсын байгууллага, түүнчлэн гадаад, дотоодын аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнээс өгсөн бүх төрлийн хандив, тусламж;

5.1.3 Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа уул уурхайн компани, аж ахуйн нэгжүүдээс нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хэрэгжүүлж буй төсөл хөтөлбөрийн санхүүжилт, мөнгөн тусламж;

5.1.4 Орон нутагт газрын тосны хайгуул, олборлолтын үйл ажиллагаа явуулж байгаа компани, аж ахуйн нэгжүүдээс бүтээгдэхүүн хуваах гэрээний дагуу олгож буй санхүүгийн дэмжлэг;

5.1.5 Усны тухай хуулийн 3.1.32-т заасан ус бохирдуулсны төлбөрийн орлого;

5.1.6 Ойн тухай хуулийн 31.1 дэх заалтад тусгагдсан хандивын орлого;

5.1.7 Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас байгаль орчин болон байгалийн нөөц баялагт учруулсан хохирлын нөхөн төлбөрийн орлого;

5.1.8 Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхэд ашиглаж хураалгасан зэвсэг, тээврийн хэрэгсэл, унаа хөсөг, техник, тоног төхөөрөмжийг борлуулсны орлого;

5.1.9 Байгалийн баялгийг хууль бусаар бэлтгэж борлуулсны орлого;

5.1.10 Орон нутгийн төрийн байгууллагаас хуулиар хориглоогүй асуудлаар аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулж олсон орлого

5.1.11 Орон нутгийн өмчит байгууллагуудын актлагдсан хөрөнгийг үнэ тогтоон худалдан борлуулсны орлого

5.1.12 Бусад төлөвлөгдөөгүй орлого;

Зургаа. Тайлагнал, ил тод байдал, хяналт

6.1. Орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангийн хөрөнгийн зарцуулалт, гүйцэтгэл, санхүүжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний мэдээллийг холбогдох шийдвэрийн хамт тухайн шийдвэр гарсан сард нь нэгтгэн олон нийтэд нээлттэй тайлагнаж, Шилэн дансны тухай хуульд заасан журмын дагуу байгууллагын цахим хуудас болон шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсаар дамжуулан хуульд заасан хугацаанд тогтмол мэдээлнэ.

6.2. Орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангийн зарцуулалтын жилийн эцсийн тайланд Төрийн аудитын тухай хуульд заасны дагуу аудит хийж, дүгнэлт гаргана.

6.3. Орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангийн жилийн эцсийн зарцуулалтын тайланг аудитын дүгнэлтийн хамт уг тайлан гарснаас хойш 20 хоногийн дотор байгууллагын шилэн данс, цахим хуудсаар дамжуулан нийтэд мэдээлнэ.

6.4. Тухайн шатны Засаг даргын Тамгын газрын **Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс** орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангийн зарцуулалтад хяналт тавьж, зардлын гүйцэтгэл, эх үүсвэрийн үлдэгдлийн мэдээг тооцон гаргаж, дүнг улирал бүр Засаг даргад танилцуулж байна.

6.5. Төсвийн тухай хуулийн 69 дүгээр зүйлд заасан журмын дагуу тусгай сангийн хөрөнгийн зарцуулалтад хяналт, шалгалт хийнэ.

6.6. Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангийн санхүүжилтээр тухайн салбарт хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилт, хөрөнгийн зарцуулалтад хяналт тавина.

Долоо. Бусад зүйл

7.1. Орон нутгийн үйл ажиллагааг дэмжих сангаас олгосон хөрөнгийг зориулалт бусаар зарцуулахыг хориглоно.

7.2. Зориулалт бусаар зарцуулсан тохиолдолд тухайн байгууллага төсөвт байгууллага бол батлагдсан төсвөөс нь суутган тооцож, аж ахуйн байгууллага бол тухайн байгууллагын харилцах данснаас үл маргалдах журмаар нөхөн төлүүлэх

асуудлыг ажил гүйцэтгэгч, захиалагч байгууллагын хоорондын гэрээ, хэлцэлд тусгасан байна.

7.3. Орон нутгийн сангаас эх үүсвэрийг нь гарган санхүүжүүлж байгаа арга хэмжээ, төслийг хэрэгжүүлэхдээ бараа, материал, ажил, үйлчилгээг тухайн үеийн зах зээлийн үнэ, ханшаас дээгүүр бэлтгэсэн буюу гүйцэтгэсэн, хөрөнгийг зориулалт бусаар зарцуулсан, үр ашиггүй зардал гаргасан зэргээр хөрөнгийн ашиглалтад зүй бусаар хандсан тохиолдолд тухайн байгууллагын дарга, нягтлан бодогч нарт зохих хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага ногдуулна. Хэрэв уг асуудал нь авлига, ашиг сонирхлын зөрчил болон эрүүгийн шинжтэй байвал хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлнэ.